

provisi není založen již pouhým dojednáním smlouvy kupní. Jak zjištěno, žalovaní převzali jen část dříví, zbytek však, na nějž dle propočtu žalobcova připadla by zažalovaná provise, žalovanými dosud převzat nebyl, takže žalobci ohledně tohoto množství dříví dosud nevznikl nárok na provisi. Připustiti jest, že nesrovnávalo by se se zásadou poctivosti v právním životě, kdyby byli žalovaní ujednanou kupní smlouvu, podle níž se řídí odměna sprostředkovatelova, před převzetím zakoupeného dříví bez nutkavých příčin zcela nebo z části stornovali, zejména kdyby tak činili obmyslně, takže by jich chování směřovalo právě k tomu, by zmařen byl nárok sprostředkovatelův na odměnu. Zásadu tuto vyslovil tento nejvyšší soud již ve více rozhodnutích, zejména č. 4727 a 5178 sb. n. s. Ale případ takový tu nenastal. Dovolatel přehlíží skutková zjištění nižších stolic, že smlouva kupní, kterou žalovaní s majitelem panství ujednali, týkala se jen dříví zdravého a že žalovaní nebyli smluvně povinni převzítí dříví nakažené, červené nebo broukem lineatem napadené, dále že po odebrání první části zmíněného dříví stávala se věc komplikovanou, mělo-li by býti probíráno dříví zdravé od nakaženého, že totiž toto roztrídění bylo těžko proveditelné a dlouho by trvalo, a, jak výslovně zjištěno, zatím by dříví zkáze podléhalo. Došlo-li k stornu ohledně tohoto zbytku za těchto okolností, nelze dospěti k závěru, že se tak stalo bez nutkavých příčin a že dokonce směřovalo k tomu, by zmařen byl nárok žalobcův na odměnu, vázaný na podmínku skutečného převzetí dříví. Z té okolnosti pak, že dosud nedošlo k převzetí dříví, o něž jde, jest též patrné, že toto storno nelze považovati za jakýsi samostatný případ »jinakého obchodního spojení«, v odstavci 4 provisní listiny miněného, totiž za jakýsi zpětný prodej dříví původně nakoupeného za cenu o 10 Kč za 1 m³ vyšší a že tudíž z něho nelze ve prospěch žalobcův nic dovoditi. Okolnost, že při tomto stornu zavázal se majitel panství nahraditi žalovaným vzešlou škodu včetně ušlého zisku a na jakém podkladě výše náhrady této byla stanovena, jest pro tento spor nerozhodná. I kdyby byli, jak dovolatel míní, žalovaní majiteli panství lstivě předstírali, že musí platiti z tohoto zbytku žalobci provisi, nevzešel by tím dle §u 870 a násl. obč. zák. nárok žalobci vůči žalovaným na vydání části oné náhrady ve výši smluvní provise, nýbrž šlo by jen o poměr mezi žalovaným a majitelem panství, na jehož úkor by byli žalovaní obohaceni. Nepřísluší tedy žalobci nárok na další provisi.

Čís. 6258.

Do vydržecí doby služebnosti cesty nelze započísti dobu užívání cesty jako veřejné obecní cesty.

(Rozh. ze dne 9. září 1926, Rv I 995/26.)

Žalobě o oduznání služebnosti cesty bylo oběma nižšími soudy vyhověno, odvolacím soudem z těchto důvodů: Prováděje odvolací důvod nesprávného právního posouzení rozepře,

tvrdí odvolatel, že se prvý soudce neprávem domnívá, že držba odvolatelových předchůdců v držbě týchž nemovitostí byla obmyslnou a zdůrazňuje, že jejich jízda po dvorku č. kat. 60 děla se v přesvědčení, že jízdu tu vykonávají právem, tedy více méně z důvodu veřejného, a že nemůže záležeti na tom, zda při mimořádném vydržení oprávněný byl si toho vědom, že jezdí po pozemku soukromém, náležejícím určité osobě či zda se domníval, že jezdí po pozemku náležejícím jako veřejný statek obci. Odvolatel však zapomíná, že prvý soudce předpokládá, že jeho předchůdci jezdili po dvorku č. kat. 60 v domnění, že jezdí po veřejné cestě, a že, kdyby, nehledíc na to, chtěl odvolatel započítati si jejich vydržecí dobu, nebyla by držba ta bezelstnou. Proti tomuto právnímu závěru prvního soudu nelze potud nic namítati, pokud používání k jízdě cesty za veřejnou považované nemůže se díti s vůlí směřující k výkonu podstatného obsahu práva takové jízdy, jakoby tu právo bylo, nýbrž toliko s vůlí použití k jízdě cesty, již se všeobecně k tomu používá, jednak pro její domnělý účel, jednak ježto jest použití její z domnělých veřejných důvodů každému dovoleno. Jízda po cestě, za veřejnou považované, není proto držbou práva, v §u 313 obč. zák. naznačenou, a k vydržení práva toho nezbytnou, kterou by držitel vykonával obsah tohoto práva jako vlastního a ukládal výkonem tím zároveň povinnost k trpění takové jízdy druhému právnímu podmětu jako držiteli pozemku, jehož se k jízdě používá. Nemohla proto také jízda odvolatelových předchůdců v držbě týchž nemovitostí po dvorku č. kat. 60, za veřejnou cestu považovaném, býti ani výkonem práva držitelů usedlosti č. p. 5 a louky č. kat. 692 ani ukládáním trpění takového užívání dvorku toho skutečnému jeho držiteli, poněvadž vůle jejich směřovala k užívání cesty za veřejnou obecně považované, tudíž domněle veřejným statkem jsoucí, nikoliv však k výkonu podstatného obsahu práva užívati k jízdě dvorku žalobcových předchůdců v držbě. Mýlí se proto odvolatel tvrdě, že jest lhostejno, zda si byl toho vědom, že jezdí po soukromém pozemku, určité osobě náležejícím, či zda se domnívá, že jezdí po pozemku jsoucím veřejným statkem, když vůle k výkonu tohoto práva směřující jest jiného obsahu než vůle nesoucí se k výkonu onoho práva a jen tato vůle jest vůlí, v §§ 309 a 313 obč. zák. naznačenou, a k vydržení práva toho podle § 1460 obč. zák. nezbytnou.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Odvolací soud neposoudil věc právně mylně, uznáv, že si dovolatel nemůže započísti do vydržecí doby dobu držby svých předchůdců, kdyžťe oni nadrželi právo jízdy ve smyslu §u 492 obč. zák., nýbrž užívali cesty po sporném pozemku jako veřejné cesty obecní. Jde tu o obsahově různá oprávnění. Právo cesty vozové dle §u 492 obč. zák. jest individuálním právem soukromým, právo užívání veřejné cesty obecní jako statku veřejného je kolektivním právem veřejným, každému občanu náležejícím. Vpočtení držby předchůdcovy do vydržecí doby předpokládá však, že se držba týče téhož práva. To plyne již z pojmu »předchůdce« v §u 1493

obč. zák., ježto není nástupcem v právu ten, kdo vykonává právo jiné. Názoru tomuto není na závalu ustanovení Šu 1477 obč. zák. Tento upravuje jenom otázku, že držitel, dovolávající se třicetiletého výkonu držby, nepotřebuje prokazovati důvod svého nabytí, ale neupravuje otázky vpočtení držby a jeho podmínek. Proto nerozhoduje, zda byla držba předchůdců žalovaného bezelstnou, kdyžtž oni vykonávali jiné právo, než si osobuje žalovaný. Neprávem míní dovolatel, že proti němu je žaloba vlastnická promlčena. Vlastnictví samo se nepromlčuje a lze je ovšem vydržeti. Promlčeti se může ovšem určitý žalobní nárok z práva vlastnického plynoucí, tedy na př. žalobní nárok vlastnický pro určité porušení vlastnictví. Ale o takové promlčení ve sporném případě nejde. Žalobci nedomáhají se nároku pro porušení vlastnictví, které nastalo před uplynutím doby promlčecí, nýbrž pro porušení svého práva z poslední doby. Žalovaný by tedy mohl namítati sice vydržení práva, vlastnictví omezujícího, to však činí neprávem, jak bylo již shora dovozeno. Nemůže však namítati promlčení žaloby vlastnické pro rušení z poslední doby.

Čís. 6259.

Po exekuční dražbě nemovitosti nelze již povolití odklad exekuce, třebaž žádost o odklad došla na soud před dražbou.

(Rozh. ze dne 9. září 1926, R II 248/26.)

Den před exekuční dražbou nemovitosti žádal povinný na soudě, by byl povolen odklad exekuce vzhledem k podané jím žalobě podle Šu 35 ex. ř. Soud první stolice usnesením vydaným den po exekuční dražbě zamítl návrh na odklad exekuce. Rekursní soud odklad exekuce povolil a příklep zrušil.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Dovolací rekurs vymáhajícího věřitele do usnesení rekursního soudu, jímž byl k rekursu povinného povolen jím navržený odklad exekuce a příklep exekučním soudem udělený zrušen, jest odůvodněn. Třebaž žádosti dlužníkovy jednak za odložení exekuce z důvodu §§u 42 čís. 5 a 35 ex. ř., jednak za zrušení exekuce z důvodu Šu 40 ex. ř. došly k soudu den před dražbou, bylo o nich rozhodnuto až den po dražbě a po uděleném příklepu, a tento den jest po vyřízení žádostí dlužníkových rozhodným, i když udělení příklepu není ještě pravoplatným. Odkladem exekuce má býti strana povinná ušetřena případné újmy, jež jí z provedení exekuce hrozí a proto odklad provedené již exekuce nemůže dosíci účele. Totéž platí o zrušení exekuce již provedené. Zrušení provedených exekučních úkonů při odkladu exekuce podle druhého odstavce Šu 43 ex. ř. nehodí se na tento případ, neboť jednak i tento předpis předpokládá exekuci dosud zcela neprovedenou, takže je třeba ještě dalších